

DZIECKO I SZTUKA CZYTANIA

[PORADNIK DLA RODZICÓW]

Uczenie się czytania wymaga czasu, praktyki i pomocy. Dziecko rozwija sztukę czytania i pisania według określonego schematu, tzn. przyswaja określone umiejętności w określonym czasie. W nauce czytania pomaga mu nabywanie nowych doświadczeń i umiejętności, takich jak:

- Rozmowy z dorosłymi i rówieśnikami.
- Poznawanie nowych miejsc i rzeczy.
- Obcowanie od najwcześniejszych lat z różnymi materiałami czytelnictwa.
- Rozpoznawanie i łączenie dźwięków i liter.
- Poznawanie określonych strategii czytania.

Dziecko najlepiej uczy się czytać kiedy ma książki i materiały czytelnicze w domu i kiedy stwarza się mu wiele okazji do czytania i rozmawiania na tematy dotyczące czytanych aktualnie książek. Gazety, magazyny dla dzieci i dorosłych, słowniki, albumy i inne materiały czytelnicze pozwolą na uświadomienie dziecku, że umiejętność czytania jest niezwykle ważną czynnością. Rodzice powinni ograniczyć czas spędzany przed ekranem telewizora i komputera. W ten sposób będzie ono mogło więcej czytać i wykonywać czynności, które przyczyniają się do rozwoju tej umiejętności, takie jak: granie w gry planszowe, odrabianie prac domowych czy rozmowy z członkami rodziny. Ponadto, rodzice mogą uczynić z czytania zwyczaj, co może stać się atrakcyjną rozrywką dla dziecka, np.: czytanie przed pójściem spać lub po obiedzie. Najważniejsze jest tutaj, aby była to czynność odbywająca się regularnie i aby kojarzyła się z przyjemnością.

Czytanie wymaga złożonego myślenia na różnych poziomach, od ogólnego zrozumienia przeczytanej treści do umiejętności porównywania dwóch różnych tekstów i wykorzystania zgromadzonych wiadomości podczas następnego czytania.

Czytanie angażuje uczucia czytelnika dotyczące tego co czyta [Czy książka jest interesująca?] i sytuacji [Czy dziecku jest wygodnie?] Czy czuje się zagrożone lub zakłopotane?]. Umiejętność ta wymaga także opanowania prawidłowej wymowy, rozpoznawania wyrazów, kontekstu, wiedzy o schematach językowych i strategiach pozwalających na zrozumienie tekstu.

Wiedza ogólna i wcześniejsze doświadczenia są także niezmiernie ważne w kształtowaniu umiejętności czytania. Kiedy czytamy, opieramy nasze doświadczenie na tym co już wiemy. Na przykład, dwoje dzieci czyta książkę o ZOO. Jedno z nich niedawno tam było i czytało kilka pozycji na ten temat, a drugie tam nie było a jego wiedza dotycząca tego zagadnienia jest niewielka. Które dziecko zrozumie więcej?

Niezwykle ważne są tutaj także kontakty społeczne. Ponieważ dziecko uczy się przez naśladowanie, musi stykać się z ludźmi, którzy dużo czytają. Ważne jest także, aby często mu czytać, zadawać mu pytania i rozmawiać na temat tego, co czyta w domu i w szkole.

Zdolność czytania i pisania rozwija się równolegle, ponieważ obydwa te procesy są ze sobą powiązane. Zachęcając dziecko do pisania, pomagamy mu w rozwijaniu lepszego czytania i dostrzegania związku między tymi umiejętnościami.

KLASA IV

W klasie czwartej dziecko:

- Czyta z łatwością znane teksty.
- Czyta i rozumie plany, przepisy i instrukcje.
- Czyta po cichu przez dłuższy czas.
- Traktuje czytanie jako składową część codziennego życia.
- Potrafi odróżnić fakt od opinii.

- Potrafi podać różnice występujące w podobnych tekstach.
- Potrafi napisać opowiadanie z podanym początkiem, środkiem lub końcem.
- Wzbogaca swoje słownictwo używając słowników, encyklopedii, itp.

KLASA V

W klasie piątej dziecko:

- Czyta płynnie i ze zrozumieniem.
- Czyta aby zdobyć nowe informacje.
- Zaczyna czytać książki dla młodzieży.
- Potrafi rozmawiać na tematy dotyczące ulubionych książek i autorów.
- Wymienia się książkami z rówieśnikami.
- Rozmawia z rówieśnikami na temat przeczytanych książek.
- Używa samodzielnie słowników, encyklopedii, itp.
- Lubi czytać biografie i książki przygodowe, których bohaterami są postacie rzeczywiste.
- Traktuje czytanie jako część codziennego życia.
- Potrafi wykorzystać wcześniejsze doświadczenia czytelnicze w trakcie czytania kolejnego tekstu.
- Czyta dla przyjemności.
- Z pomocą osoby dorosłej zaczyna dostrzegać ukryte znaczenia w czytany tekście.

JAK MOŻESZ POMÓC?

1. Nadal głośno czytaj dziecku książki, które są dłuższe i trudniejsze od tych, które potrafi czytać bez pomocy. Dziecko nadal uczy się nowego słownictwa i nowych wiadomości o świecie podczas słuchania głośnego czytania – jest to ponadto doświadczenie, które wzmacnia więzi rodzinne.
2. Jeśli dziecko jest znudzone czytaniem, wyszukaj i zaproponuj teksty, które rozbudzą jego zainteresowanie.
3. Ogranicz oglądanie telewizji i filmów wideo do około 8-9 godzin tygodniowo.
4. Zachęć je do czytania, pozwalając na pójście spać o 15-30 minut później, pod warunkiem, że będzie w tym czasie czytało.
5. Zaprenumeruj mu czasopismo jako prezent.
6. Każ dziecku przyrządzać proste dania według podanego przepisu. W ten sposób poćwicz umiejętność czytania i mierzenia.
7. Ustal stałą porę odrabiania lekcji. Najpierw zadanie – potem zabawa.
8. Graj z dzieckiem w gry, które angażują myślenie i ćwiczą umiejętność czytania.
9. Zachęć go do rozwiązywania krzyżówek i rebusów.
10. Każ mu czytać programy telewizyjne, rozkłady jazdy autobusów, pociągów, itp.
11. Kiedy musisz skorzystać z książki telefonicznej, poproś dziecko, żeby zrobiło to dla ciebie – wcześniej pokaż mu jak z niej korzystać.
12. Ustal z dzieckiem miejsce i czas odrabiania zadania domowego.

KLASA VI

W klasie szóstej dziecko:

- Czyta płynnie dla rozrywki, nauki i aby zdobyć potrzebne informacje.
- Traktuje czytanie jako ważną część codziennego życia.

- Zaczyna czytać trudniejszą literaturę dla młodzieży i dorosłych. Często lubi czytać powieści przygodowe, których bohaterami są nastolatki.
- Potrafi czytać i rozumie różne rodzaje tekstów fabularyzowanych i dokumentalnych.
- Potrafi z pomocą zinterpretować tekst.
- Traktuje czytanie jako ważną umiejętność w swoim życiu.
- Potrafi rozpoznać stronniczość autora.
- Potrafi dokonać osądu i porównania.
- Potrafi używać słowników, encyklopedii, leksykonów itp.
- Nadal lubi kiedy mu się czyta.
- Lubi dyskutować o książce.
- Czyta gazety dla rozrywki i w celu zdobycia informacji.
- Z własnej woli i z łatwością czyta różnego rodzaju złożone i wyrafinowane materiały tekstowe.
- Potrafi dokonać analizy i interpretacji tekstu.
- Potrafi korzystać ze spisu treści, glosariusza i podtytułów.
- Potrafi korzystać ze szczegółowych instrukcji.

JAK MOŻESZ POMÓC?

1. Zwróć uwagę na to, jak dziecko spędza swój wolny czas, jeśli nie czyta często lub nieregularnie – dziecko powinno poświęcać dużo czasu na czytanie w domu.
2. Sprytnie wyznaczaj czas na czytanie – pozwalaj iść spać później lub zwolnij je ze zmywania naczyń, jeśli w będzie w tym czasie czytać.
3. Omawiaj z nim fragmenty książki, którą mu czytasz. Dowiedz się co czyta samodzielnie zadając nie zagrażające pytania, np.: „Co się teraz dzieje w książce?”, „Jacy są bohaterowie książki, którą czytasz?”
4. Graj z dzieckiem w scrabble.
5. Zachęć go do rozwiązywania krzyżówek i rebusów.
6. Ogranicz oglądanie telewizji do około 10 godzin tygodniowo.
7. Upewnij się, że dziecko korzysta z biblioteki. Zachęć je do zaznajomienia się z różnymi typami literatury: książki dokumentalne, historyczne, podróżnicze, itp.
8. Zachęć je do głośnego czytania swojemu rodzeństwu.
9. Dawaj mu prezenty, które zachęcają do czytania i pisania – lampki nocne, książki, notatniki, pióra, itp.
10. Ustal z dzieckiem czas i miejsce odrabiania pracy domowej. W razie trudności – zapewnij mu pomoc.
11. Bądź pewien, że wszystkie te działania są niezmiernie ważne dla prawidłowego rozwoju umiejętności czytania twojego dziecka.

www.kidsource.com

www.childdevelopmentinfo.com

www.focusonlearning.org

www.ed.gov

www.creativeteachingsite

www.childrenreadingtips